

Stanisław Koziej

POLITYKA BEZPIECZEŃSTWA PAŃSTWA

Cz. II

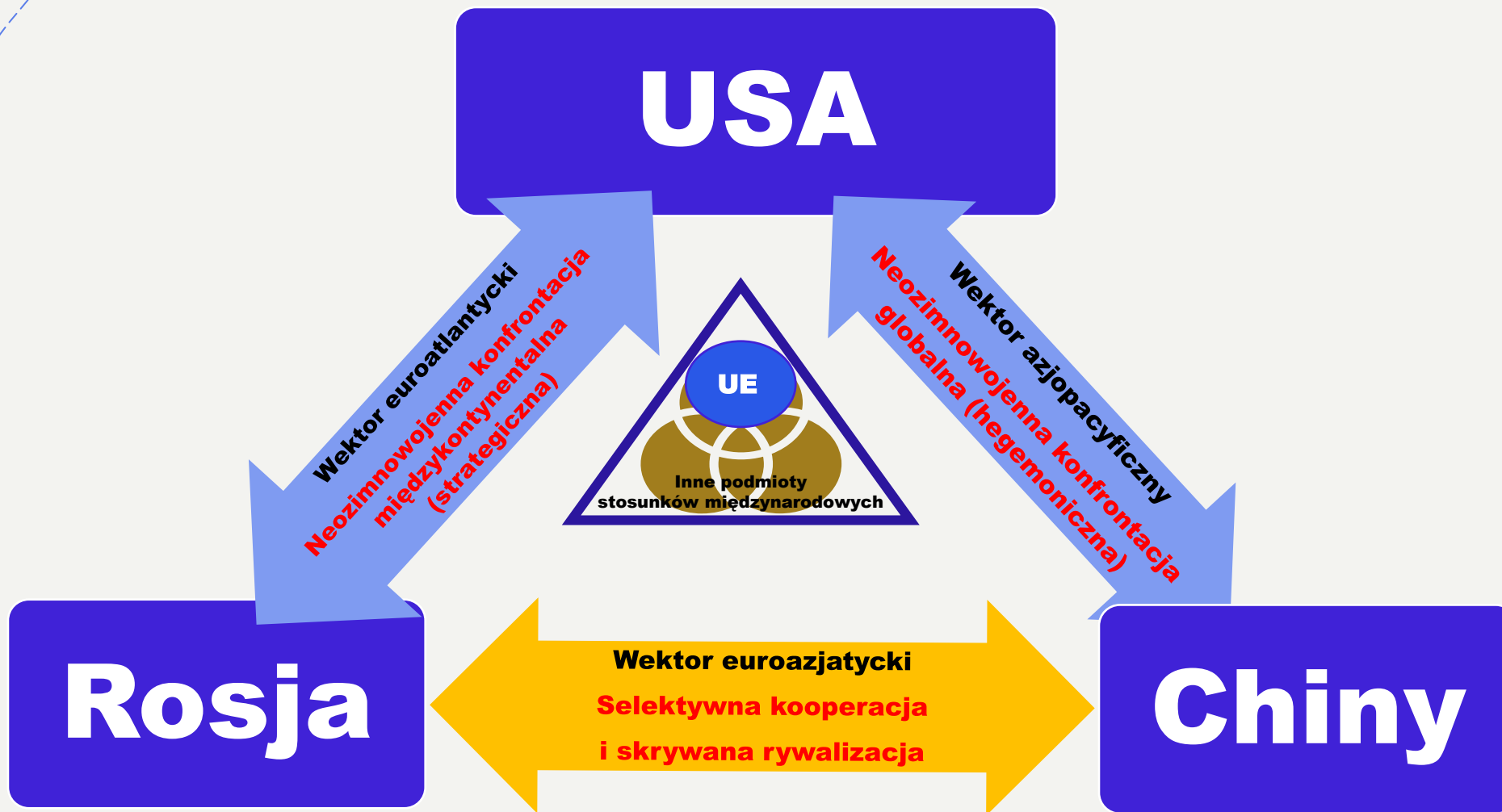
Środowisko (warunki) bezpieczeństwa

STRUKTURA I EWOLUCJA ŚRODOWISKA (WARUNKÓW) BEZPIECZEŃSTWA

- **Trzy poziomy (sfery) środowiska bezpieczeństwa:**
 - **Międzynarodowe (międzypaństwowe) – globalne i regionalne,**
 - **Transnarodowe (transgraniczne, niepaństwowe),**
 - **Wewnętrzne (wewnętrzne, krajowe)**
- **Zmiany środowiska bezpieczeństwa w XX i XXI wieku**
 - **XX wiek: wojny światowe oraz zimna wojna**
 - **Przełom XX i XXI wieku: okres pozimnowojenny**
 - **XXI wiek: II zimna wojna (era rywalizacji wielkomocarstwowej)**

MIĘDZYNARODOWE/MIĘDZYPAŃSTWOWE ŚRODOWISKO (WARUNKI, STOSUNKI) BEZPIECZEŃSTWA w XXI WIEKU

GŁÓWNE PODMIOTY I WEKTORY GLOBALNEJ RYWALIZACJI WIELKOMOCARSTWOWEJ

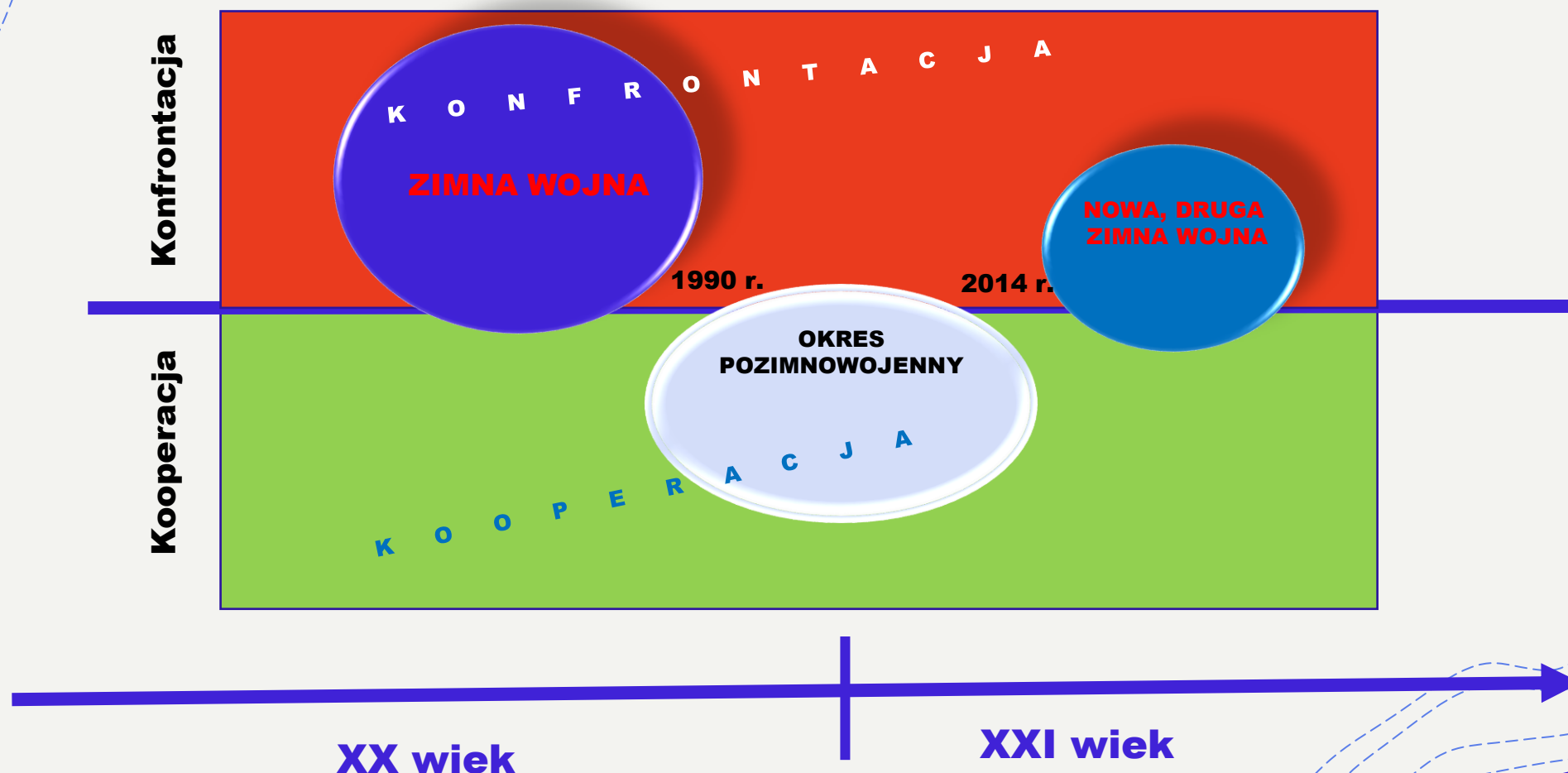

Środowisko regionalne (EUROPA)

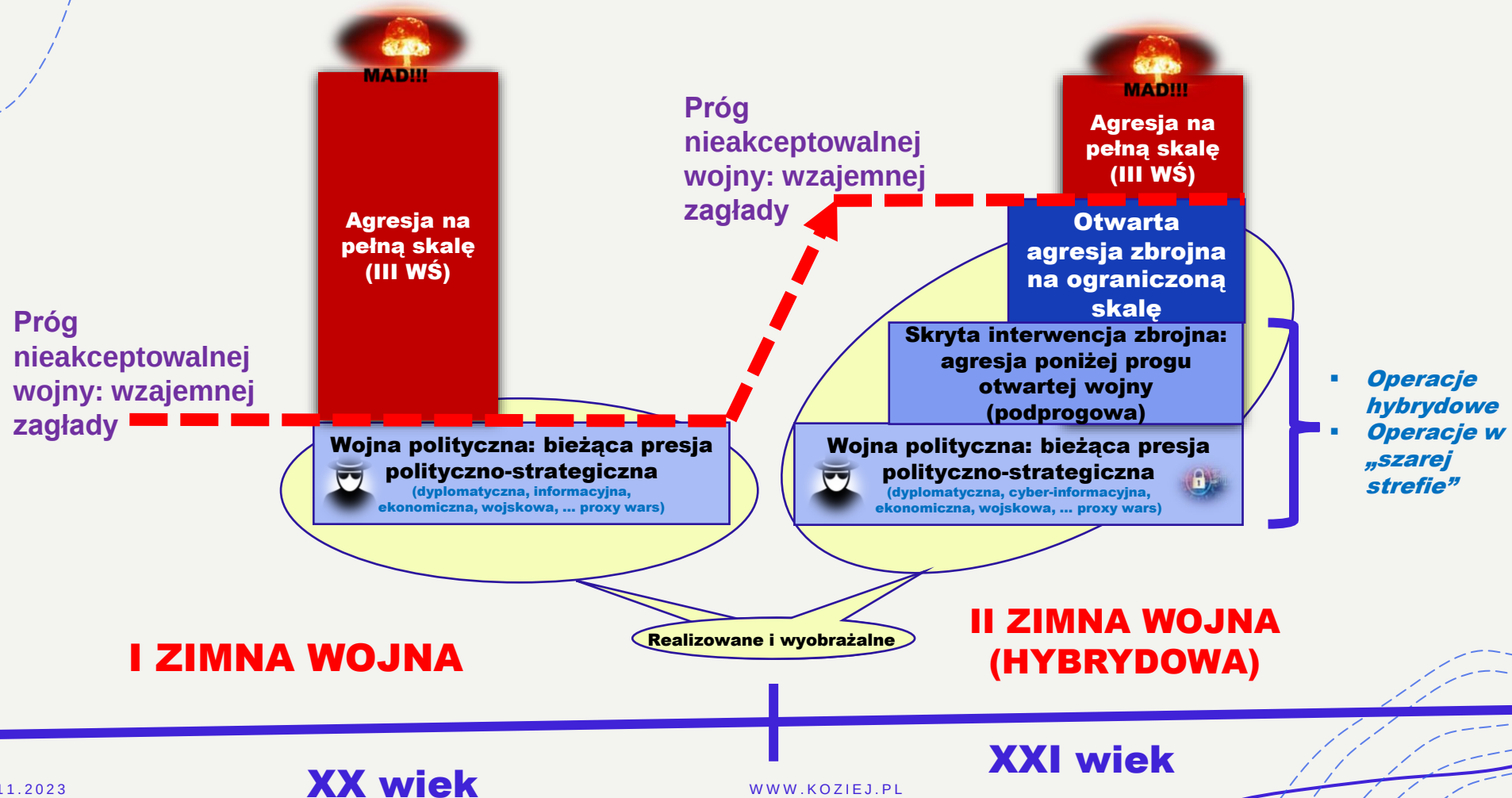
SYNTEZA ZMIANY STRATEGICZNEJ w XXI wieku

- W drugiej dekadzie XXI w. nastąpiła **systemowa zmiana strategiczna** w stosunkach bezpieczeństwa na obszarze euroatlantykim: zakończył się kooperatywny okres pozimnowojenny i rozpoczął konfrontacyjny okres nowej, **II zimnej wojny między Rosją a Zachodem. Demiurgiem tej zmiany jest Rosja** ze swoją rewizjonistyczną (co do celów) i konfrontacyjną (co do metod) polityką wobec Zachodu
- Zapowiedział ją Putin na konferencji w **Monachium** w 2007r., przetestował wojną z **Gruzją** w 2008r., rozpoczął aneksją **Krymu** i hybrydową agresją w **Donbasie** w 2014r., poszerzył z lokalnej w regionalną przez proxy war z Zachodem w **Syrii** w 2015r. i w pełni rozwinął dokonując pełnoskalowej agresji na **Ukrainę** w 2022r.

Od zimnej wojny, przez okres pozimnowojenny do ... nowej (drugiej) zimnej wojny

Porównanie I zimnej wojny XX wieku z nową (II) zimną wojną XXI wieku: poziomy/stopnie eskalacji

Wojna rosyjsko-ukraińska: geneza i cele Rosji

- **Putin: rewizja ładu pozimnowojennego**
 - **imperialne ambicje Rosji (Monachium 2007)**
 - **poradziecka strefa wpływów (Białoruś, Gruzja 2008, Ukraina 2014 – Krym/Donbas)**
- **Nowa, II zimna wojna z Zachodem**
 - **żądania „gwarancji bezpieczeństwa” od USA i NATO (2021 r.) jako próba polityczno-dyplomatycznego zdobycia strefy wpływów z czasów ZSRR**
 - **inwazja na Ukrainę (2022) jako próba siłowej realizacji powyższego planu poprzez wojnę prewencyjną przeciwko wejściu Ukrainy do NATO i jej dołączeniu do Zachodu**
 - **Zachód punktem odniesienia i celem – Ukraina środkiem i drogą do celu (rosyjska proxy war przeciwko Zachodowi)**

Wojna rosyjsko-ukraińska: przebieg

■ Początkowy okres wojny

- Zła koncepcja wojny interwencyjnej, w tym „kordonowa ofensywa”
- Wojna wbrew zasadom strategii; klęska/kompromitacja kijowska
- Wola oporu narodu ukraińskiego (prezydent Zeleński); dobra koncepcja i przygotowanie armii ukraińskiej (obrona manewrowa, miasta, działania nieregularne);
- **Wsparcie Zachodu: polityczne, wojskowe, ekonomiczne, humanitarne!**

■ Faza główna

- Wojna totalna, zbrodnicza (ataki na miasta, obiekty cywilne, zbrodnie, wywózki...)
- Ukraińska kontrofensywa charkowska i rosyjski odwrót chersoński, wysadzenie tamy na Dnieprze
- Rosyjskie frontalne ataki w Donbasie (Siewierodonieck, Bachmut...)

■ Czas przesilenia

- Ukraińska kontrofensywa na pomoście krymskim – **nieudana!**
- Pat strategiczny – **wojna pozycyjna**

Scenariusze wojny rosyjsko-ukraińskiej i główne konsekwencje dla warunków bezpieczeństwa Polski

- **Zwycięstwo militarne Rosji**
 - *Zwiększenie agresywności Rosji. Od szantażu mogłaby przejść do realnego ataku ograniczonego*
- **Wojna nierozstrzygnięta (zamrożona)**
 - *Ciągła niestabilność strategiczna. Podtrzymywany intensywny szantaż, skoro działa*
- **Zwycięstwo militarne Ukrainy**
 - *Oslabienie Rosji. Wobec słabości konwencjonalnej wzrost roli broni jądrowej w jej strategii*

I poziom: presja polityczno-strategiczna (wojna polityczna)

- Coercive diplomacy (**Ławrow!**)
- Operacje szpiegowskie
- Dywersja informacyjna, w tym cyberdywersja
- Szantaż i sankcje ekonomiczne (energetyczne, finansowe...)
- Dyslokacja i modernizacja wojska
- Manewry wojskowe (**ZAPAD**)
- Prowokacyjne incydenty wojskowe
- Proxy wars

Wpływ wojny w Ukrainie: scenariusze

Zwycięstwo Rosji:
*presja wzmocniona,
zwłaszcza wojskowa –
dyslokacja, manewry,
incydenty*

Wojna nierozstrzygnięta:
*jak dotąd; Rosja bardziej
zajęta Ukrainą*

Zwycięstwo Ukrainy:
*osłabienie presji; Rosja
bardziej zajęta sobą*

II poziom: skryta interwencja zbrojna (agresja podprogowa)

- Uruchamianie/wykorzystywanie wewnętrznych sił antypaństwowych przez służby specjalne
- Operacje cyberdywersji
- Skryte (pod przykryciem) użycie wojsk specjalnych/specnazu i/lub niepaństwowych formacji zbrojnych (np. tzw. Grupa Wagnera): „zielone” i „czarne ludziki”
- Osłona interwencji szantażem otwartego konfliktu zbrojnego(„kułak konwencjonalny” - duże zgrupowanie wojsk rozwinięte np. w ramach ćwiczeń typu ZAPAD w pobliżu granic NATO, szantaż ryzykiem nuklearnym)
- Uwaga: **sytuacje trudnokonsensusowe** w NATO/UE

**Wpływ wojny
w Ukrainie:
scenariusze**

**Zwycięstwo Rosji:
większe ryzyko agresji
podprogowej**

**Wojna nierozstrzygnięta:
jak dotąd; Rosja bardziej
zajęta Ukrainą**

**Zwycięstwo Ukrainy:
osłabienie ryzyka; Rosja
bardziej zajęta sobą**

III poziom: agresja ograniczona

- Przejście od agresji skrytej do otwartej
- Zmasowane cyberoperacje oraz selektywne uderzenia rakietowo-lotnicze
- Błyskawiczna operacja aterytorialna (rajd, operacja desantowa) wymierzona w tzw. strategiczny „punkt ciężkości” przeciwnika (kluczowe obiekty infrastruktury krytycznej, stolica) dla złamania woli oporu i doprowadzenia do zawieszenia broni na warunkach agresora
- Agresja terytorialna o ograniczonym rozmachu (celach, skali, terytorium...) w ramach realizacji strategii „faktów dokonanych” (*kraje bałtyckie, pomost do Kaliningradu*)
- „Parasol” taktycznej broni jądrowej (doktryna deeskalacji nuklearnej)

**Wpływ wojny
w Ukrainie:
scenariusze**

Zwycięstwo Rosji: *dużo większe ryzyko agresji ograniczonej*

Wojna nierozstrzygnięta: *wyraźnie zmniejszone ryzyko agresji ograniczonej*

Zwycięstwo Ukrainy: *bardzo zmniejszone na wiele lat ryzyko agresji ograniczonej*

IV poziom: Wojna na pełną skalę

- Wariant bardzo mało prawdopodobny – jak w czasie I zimnej wojny
- Wyrwanie się spod kontroli agresji ograniczonej
- Błąd ludzki/technologiczny
- Cyberdywersja strony trzeciej w systemie kierowania bronią raketowo-nuklearną
- **MAD**: Mutual Assured Destruction (zasada wzajemnego gwarantowanego zniszczenia) – jako bezpiecznik

Wpływ wojny w Ukrainie: scenariusze

Zwycięstwo Rosji:
dotychczasowy poziom ryzyka bez większych zmian

Wojna nierozstrzygnięta:
zwiększona chęć szantażu nuklearnego

Zwycięstwo Ukrainy:
*wyraźnie zwiększona rola **broni nuklearnej** w polityce Rosji*

Możliwe scenariusze relacji Rosja - NATO

```
graph TD; A[Możliwe scenariusze relacji Rosja - NATO] --> B[Zimna wojna]; A --> C[Chłodny pokój]; A --> D[Wojna gorąca];
```

Zimna wojna

**Chłodny
pokój**

**Wojna
gorąca**

Środowisko globalne

Bliski Wschód

■ Problem palestyński

- Atak Hamasu na Izrael 7.10
- Reakcja Izraela
- Zaangażowanie podmiotów zewnętrznych (Iran, USA, Turcja, Rosja, Chiny)
- Prognoza – ryzyka eskalacji

■ Iran: ryzyko nuklearyzacji Bliskiego Wschodu

■ Syria: niewygaszony konflikt

■ Turcja: ambicje mocarstwa regionalnego

Rejon Azji i Pacyfiku

- **Chiny**: wzmagają aktywność w regionie i zdolności konfrontacji z USA (konwencjonalne, kosmiczne, cyber- i nuklearne): strategia aktywnej obrony i doktryna wielodomenowych precyzyjnych operacji
 - Tajwan
 - Morze Południowo-Chińskie
 - Inicjatywa Pasa i Szlaku
- **Korea Północna** – ryzyka konfliktu na Półwyspie Koreańskim, asymetryczne zagrożenia nuklearne dla USA
- **Indie/Pakistan**: ryzyka wojenne z bronią nuklearną w tle

Możliwe scenariusze rywalizacji USA-Chiny

Konfrontacyjny (raczej nieunikniony)

Kooperacyjny (mało realny)

Nowa zimna wojna: wojna polityczna
(bardzo prawdopodobna: presja polityczna,
ekonomiczna, informacyjna, wyścig zbrojeń,
incydenty militarne, proxy wars...)

Sytuacja nierozstrzygalna
przez dekady, jak pierwsza
zimna wojna w XX wieku

Wojna incydentalna: ograniczony
konwencjonalny konflikt zbrojny
(prawdopodobna: duży incydent zbrojny,
intencjonalna, sprowokowana lub ...niechciana
wojna; Morze Południowochińskie, Tajwan, Korea...)

Sytuacja ryzykowna. Obie
Strony mają szanse na
zyski, ale obie ryzykują
stratami, a nawet
katastrofą eskalacyjną

Wojna totalna: na pełną skalę, nuklearna
(bardzo mało prawdopodobna, ale nie dająca się
wykluczyć jako przypadkowa lub po nieudanej
deeskalacji...)

Sytuacja katastrofalna.
Obie strony przegrywają

Szanse i ryzyka
USA i Chin

Rosja-Chiny

- **Nie zrównoważone partnerstwo**
- **Wspólne cele – przeciw USA**
- **Rozbieżności interesów: eksploatacyjna polityka Chin wobec Rosji**
- **Wpływ wojny w Ukrainie na relacje Chiny-Rosja: werbalne wspieranie Putina, praktyczne stanie z boku**

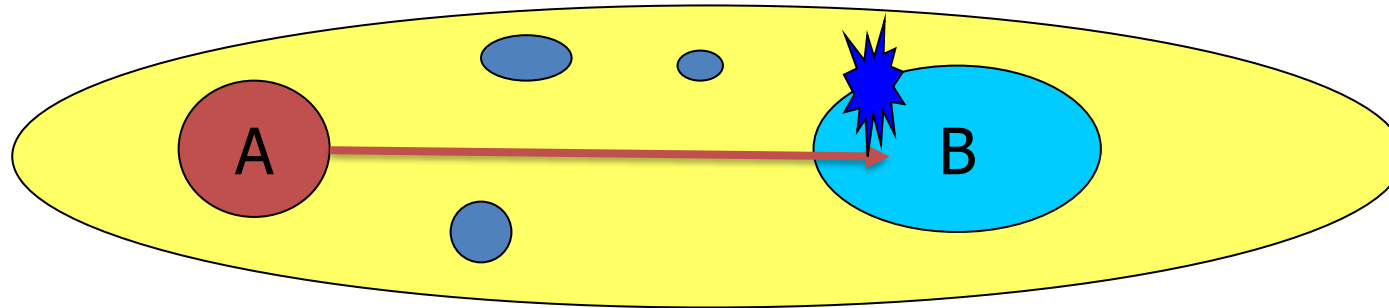
ZAGROŻENIA TRANSNARODOWE (niepaństwowe)

ISTOTA TERRORYZMU

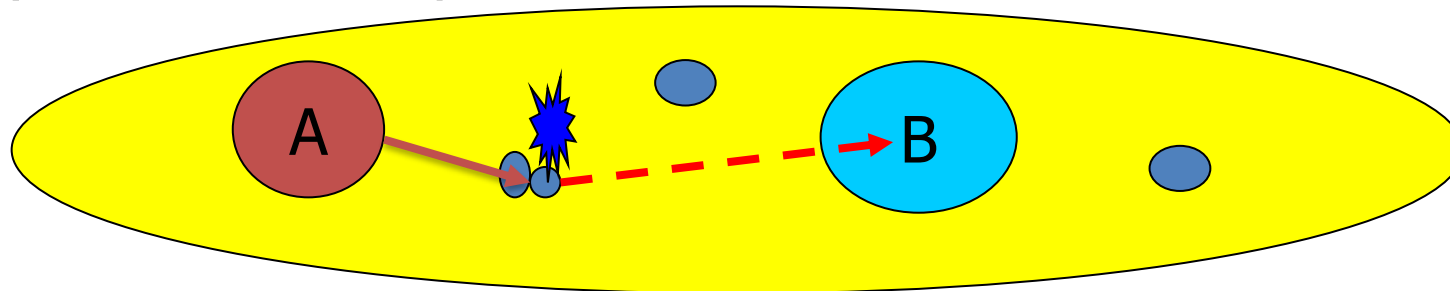
Celowe (*świadomie zamierzone*) i spektakularne atakowanie niewinnych, postronnych osób dla pośredniego (asymetrycznego, poprzez opinię publiczną) oddziaływania na przeciwnika politycznego lub ideologicznego

Istota terroryzmu

Walka – atakowanie przeciwnika, by go pokonać

Terroryzm – atakowanie podmiotów z otoczenia, by szantażować przeciwnika

Wymiary asymetryczności terroryzmu globalnego

Wymiary asymetryczności	Zasady współczesnego terroryzmu	Zasady działania świata zachodniego
Humanistyczny	Kierowanie się emocjami, złością, buntem, spontanicznością	Kierowanie się rozumem, pragmatyzm, otwartość na innych
Ideowy	Człowiek niczym, idea (wiara, religia...) wszystkim; radykalizm i fundamentalizm	Człowiek wszystkim, liberalizm, demokracja, wolności, prawa człowieka, gospodarka wolnorynkowa
Prawny	Terroryzm abstrahuje od prawa, atakowanie cywili	Wszystko, także wojna (walka), regulowane prawem, zakaz atakowania cywili
Strategiczny	Strategia maksymalizowania strat, ataki samobójcze	Strategia minimalizowania strat, nie tylko własnych, ale i po stronie przeciwnika (użycie broni precyzyjnej)
Organizacyjny	Sieciowość, dowolność, rozproszoność	Hierarchiczność, schematyczność, zwartość...
Instrumentalny	Środki proste, powszechne	Środki wyspecjalizowane, zaawansowane technologicznie

Proliferacja broni masowego rażenia

- **BMR czyli broń ABC – atomowa, biologiczna, chemiczna**
- **Państwa nuklearne: USA, Rosja, Chiny, Francja, Wielka Brytania, Indie, Pakistan, Izrael, Korea Płn.**
- **Iran na drodze do broni nuklearnej i ryzyko nuklearyzacji Bliskiego Wschodu**
- **Wpływ agresji na Ukrainę na proliferację broni nuklearnej**

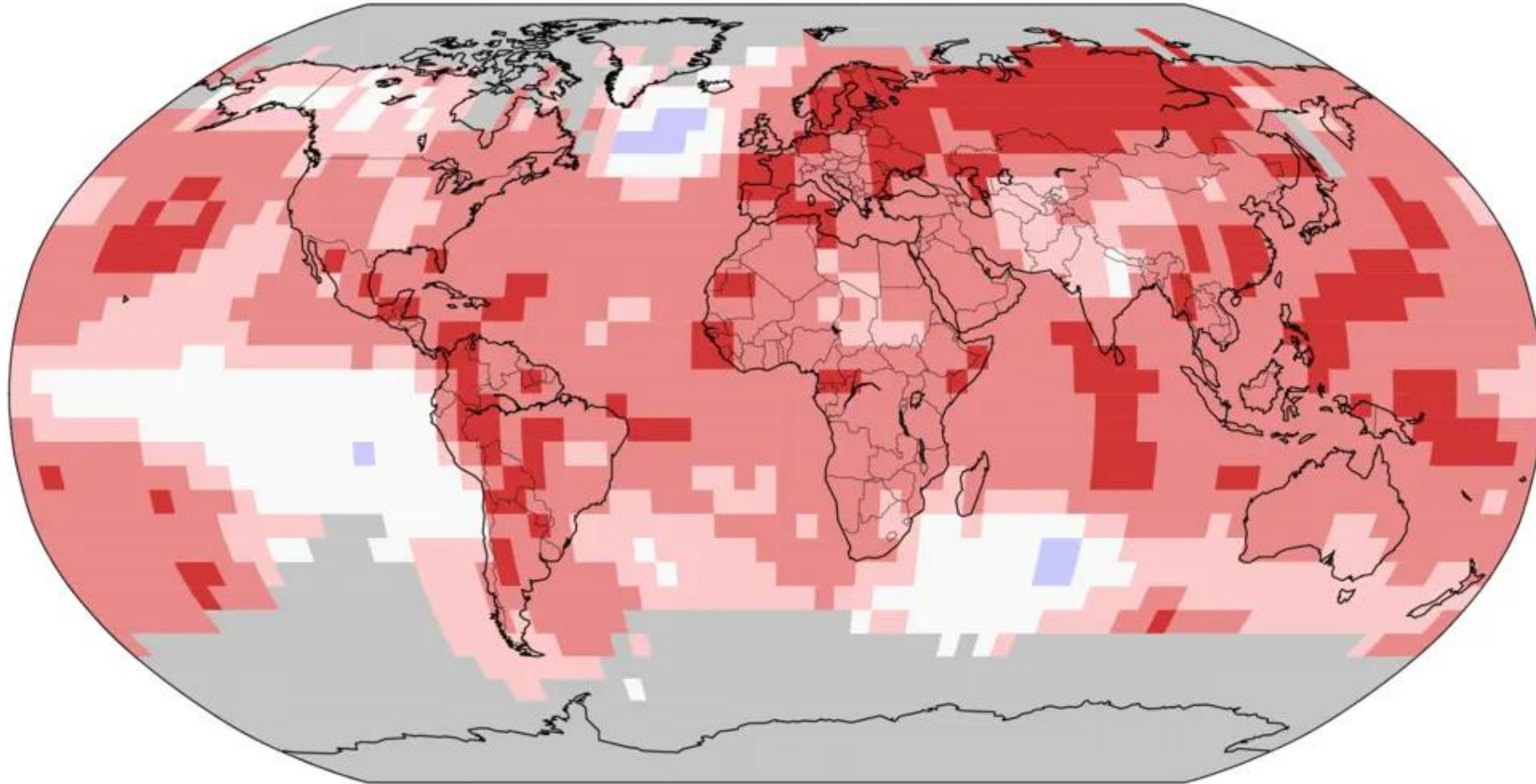
INNE RYZYKA TRANSNARODOWE: NEGATYWNE SKUTKI ROZWOJU CYWILIZACYJNEGO

- **CZŁOWIEK:** demografia (starzenie się rozwiniętych społeczeństw, migracje, dewiacje społeczne, przestępczość transnarodowa, epidemie – przykład koronowirusa...),
- **NARZĘDZIA:** ryzyka rewolucji technologicznej (broń masowego rażenia, **cyberzagrożenia**, **sztuczna inteligencja**, broń hipersoniczna, biotechnologie...),
- **ŚRODOWISKO NATURALNE:** degradacja środowiska naturalnego (skażenie środowiska, zagrożenia klimatyczne...),
- **KOSMOS:** wyzwania opanowywania kosmosu

Land & Ocean Temperature Percentiles Jan–Dec 2020

NOAA's National Centers for Environmental Information

Data Source: NOAA GlobalTemp v5.0.0–20210106

**Record
Coldest**

**Much
Cooler than
Average**

**Cooler than
Average**

**Near
Average**

**Warmer than
Average**

**Much
Warmer than
Average**

**Record
Warmest**

Krajowe warunki bezpieczeństwa

- **Ryzyka**

- **Spory ideologiczne i partyjne**
- **Podziały społeczne**

- **Szanse**

- **Zmiana polityki zagranicznej i zażegnanie ryzyka izolacji i peryferyzacji Polski**
- **Powrót do współpracy oraz większej roli Polski w systemie międzynarodowym**
- **Naprawa państwa**
- **Zracjonalizowanie polityki i systemu bezpieczeństwa**

Podsumowanie:

Podstawowe wnioski strategiczne z wojny w Ukrainie

- **Druga zimna wojna** między Rosją a Zachodem będzie kontynuowana. Polska państwem frontowym.
- Po doświadczeniach ukraińskich Rosja długo na taką dużą, pełnoskalową agresję konwencjonalną przeciwko komukolwiek, a zwłaszcza NATO, nie odważy się: z uwagi na „**syndrom ukraiński**” i... osłabione możliwości.
- Dla Polski stwarza to szansę na kilkuletni „**bufor transformacyjny**”. Nie musimy podejmować natychmiast słabo przemyślanych decyzji ad hoc.
- W rosyjskiej strategii wzrośnie rola **broni nuklearnej**, zwłaszcza taktycznej, i... **cyberbroni (!!!)**. Można też oczekiwać powrotu do „łask” **metod hybrydowych**

Podsumowanie – poziomy zagrożen bezpieczeństwa Polski

- I poziom: bieżąca **presja polityczno-strategiczna** (wojna polityczna w ramach II zimnej wojny Zachodu z Rosją)
- II poziom: **skryta interwencja** zbrojna (agresja podprogowa)
- III poziom: **agresja ograniczona** (pod parasolem taktycznej broni atomowej)
- IV poziom: **wojna na pełną skalę** między Rosją a Zachodem

Dziękuję😊

Witaj na:
też na:
zapraszam
www.koziej.pl
[@SKoziej](https://www.instagram.com/SKoziej)